

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXI.

V Ljubljani 31. prosenca 1868.

List 5.

Tarbula, keršanska junakinja.

Zložil Janez Bilc.

II.

Grad prekrasen se dviguje,
Sapor car v njem caruje.
Vert cveteč pa grad obdaja,
Car po vertu se sprehaja.

Zarja lep večer naznanja,
Sapor solncu se priklanja,
Solncu, ki slovo zdaj jemlje
Od neveste svoje — zemlje.

Caru duša ne miruje,
Čudna bol mu serce kluje:
Misel ta ne dá mu mira,
Da kristjane tak zatira.

Maščevavka je serdita,
Vest, ki vedno mu očita:
„Kaj kristjani so storili,
V čem te cara razžalili?“

„Niso li se bojevali,
Niso davka ti dajali?
Sapor! ni kristjan te rešil,
Ko te konj je v brezno trešil?“

„Pa sej vedež prerokuje,
Da kristjan pogubo kuje;
Vero hoče nam končati,
In Rimljanom me izdati.“

„Te besede so resnične,
Sodbje moje so pravične.
Kdor bogov častiti neče,
Smert naj strašna ga doteče.“

„Simeona bom pogubil,
Ki tak serčno sem ga ljubil.
Ak bogov častiti neče,
Smert naj grozna ga doteče.“

Sapor dlan ob dlan udari, —
Berž priskoči, suženj stari.
„K Sardaparu suženj teci,
In mu te besede reci.“

„Carevo je to povelje,
Simeona da pripelje
Straža v carevo dvorano,
Preden vzhaja solnce rano.“

Preden solnce še premilo
Goram glave je zlatilo,
Stopi Simeon pred carja;
Ta ga tako nagovarja:

„Starec! ti me ne spoštuješ, —
Svojga cara zaničuješ!
Kje je človek, da bi v strahu
Pred manoj ne ležal v prahu?“

Simeon mu odgovarja:
„Jaz spoštujem te cesarja;
Le pred Bogom sem v strahu,
Ter klečim pred njim v prahu.“

„Sem poklonil se, ponižal,
Ko se tebi sem približal,
Ali spona ni nobena
Takrat žulila kolena.“

„Zdaj na tvoje me povelje
Straža k tebi sem pripelje,
Da Bogá naj zatajujem,
In malikom dar darujem.“

„Torej tu očitno rečem,
Tebi klanjati se nečem.
Bog, ki vse končuje, stvari,
On nad tabo gospodari.“

„Sva oba stvarí njegove,
On končál bo najne dnove;
Ko smert naji bo vzela,
Ojstro sodil najne dela.“

„Car, ti človek si, in tebe
Klical bo Gospod pred sebe!
Kak odgovor boš mu dajal,
Ko bo djanja tvoje grajal?“

Simeon tak beseduje;
Car se silno togotuje:
„Kje odgovor boš nahajal,
Da Rimljanom si me zdajal?“

Simeon.
„Zate, car! za Perz'jo milo
To sercé je vedno bilo.
Draga ima domovina
Zvestega nad mano sina.“

„Rajši kri čem darovati,
Kakor tebe, kralj, izdati.
Kdor je zvest nebeš Gospodu,
Zvest je caru in narodu.“

Sapor.
„Solnce žarke svoje suje,
Ter temoto razsvetljuje;

Bog je solnce — kamor sije,
Tje dobrót brez mere lije.“

„Skažeš mi zvestobo pravo,
Ako solncu daješ slavo.
Solnce-bog, svetí, ogreva,
Njemu slava naj odneva!“

Simeon.

„Večni Bog je solnce stvaril,
Z zlatim bliščem ga obdaril;
On poreče, solnce milo
Svit svoj rajski bo zgubilo.“

„Stvarjen bog in bog minljivi
Bog ni, je malik goljivi;
Pravega Boga spoštujem,
Njemu serce, um darujem.“

Sapor.

„Križan moral je viseti
Bog vaš, in na lesu umreti;
Bóga človek vam ubija, —
Vaša vera je norčija.“

Simeon.

„Moral Jezus je terpeti,
In na lesu križa umreti;
S smertjo smerti nas je rešil,
Zmil, kar človek je zagrešil.“

„Preden solnce v tretjič vzhaja,
Naš Mesija z groba vstaja;
Živ v nebesih zdaj kraljuje,
Milost grešnikom skazuje.“

Sapor.

„Dosti je besedovanja!
Kdor se bogom ne uklanja,
Moral strašno bo terpeti,
V bolečinah grozno vmreti.“

„Rešil bom ti glavo sivo,
Če zaveržeš vero krivo;
Ak koleno se priklone
Solncu, vzal ti bodem spono.“
(Dalje nast.)

Blagovestnik starega zavéta.*)

Jezus Kristus je ravno tisti včeraj
in dans in vekomaj. Hebr. 13. 8.

Kadar koli so mi te besede v mislih, vselej se mi dozdeva, da pomeni „včeraj“ stari, „dans“ pa novi zavet ali zakon, in kaže se mi Jezus v teh besedah ravno tisti v časnosti in večnosti. In res, — da svet stoji in človeštvo živi, vzrok je Jezus Kristus. On je solnce vsega duhovnega in telesnega življenja; krog njega se suče vse. Nanj so verovaje upali pravični starega, vanj verujejo upaje pravični novega zakona, in njega bodo ljubili v večnosti oboji ter uživali pri njem veselo zveličanje.

Jezus Kristus je tudi solnce vsega božjega razodenja. In kakor solnce polagoma priplava na nebu, tako se je tudi razodenje le polagoma razvijalo človeškemu rodu. Napovedoval je Gospod Bog milega Odrešenika najpred sploh, potem posebej in bolj na tanko, da se je človek tolažil v svoji nesreči. Novica o prihodnjem Odrešeniku jim je bila res blaga vést, res dobro ali veselo sporočilo (*εὐαγγέλιον*). To so radostno pripovedovali stari očaki svojim mlajšim, svojim otrokom in njih vnukov vnukom. Ta blaga vést jim je bila luč, ktera je svetila, kakor pravi sv. pismo, njih očem in nogam na temnem potu njihovega življenja.

Napovedoval pa je Bog prihodnjega Odrešenika in Zveličarja razno: I po obljubah, II po podobah in III po prerokbah.

I. Oobljube.

1. Perva obljuba je bila dana že prvim staršem, Adamu in Evi, še preden jima je bila napovedana kazen za storjeni greh. „Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo, in med tvojim zarodom in njenim zarodom; ona ti bo glavo sterla, in ti boš nje peto zalezovala.“ (1. Mojz. 3, 15.). To je perva vesela ali blaga vest starega zaveta. Žena je Marija, rod njen je Jezus, Sin Božji; in Marija po Jezusu, ali kakor se bere v prvotni besedi, On bode glavo sterl peklenški kači, t. j. ji moč vzal, človeštvo rešil iz njene oblasti. Da-si ga bode kača zalezovala, mu vendar škodovati ne bo mogla. Prav pomenljivo kaže to resnico podobica, v kateri mali Jezus s svojo stoji na Marijni nogi, Marija pa stoji kači na glavi. — Malo sicer pové perva obljuba, vendar toliko, da grešnika varuje obupanja. Pové le, da Rešitelj pride in da bode razdjal dela hudičeve; tega pa ne, kdaj, kje in iz ktereга naroda. Dosti je, da pride. In ta obljuba je bila edina nada človeku več ko 2000 let.

2. Druga obljuba je bila dana Abrahamu, ker je bil pokoren Bogu, da je šel iz svoje dežele in rodovine in iz malikovavske hiše svojega očeta, in zlasti, ker je bil pripravljen darovati mu celó svojega ljubega sina, je Gospod sam pri sebi prisegel, da „te hočem blagosloviti, in pomnožiti tvoj zarod kakor zvezde na nebu, in kakor pesek ob bregu morja; — in blagodarjeni bodo v tvojem zarodu vsi narodi zemlje, ker si bil pokoren moji besedi.“ (1. Mojz. 22, 17. 18.). S temi besedami mu obljubi Gospod, da pride Rešitelj iz njegovega zaroda; tedaj so izločene vse tuje ljudstva. Zveličarja je iskati le v Abrahamovih naslednikih. Pa tudi ta obljuba še ni določena. Kak blagoslov ali blagodar ima priti po njegovem zarodu na vse narode; in ker je Abraham pozneje dobil še več sinov, kateri ima biti očak prihodnjega Odrešenika?

3. Tretja obljuba že to določi, ki je bila dana Izaku. Tako so izločeni drugi Abrahamovi sinovi in njihovi nasledniki. „Dopolnil bom prisego, ki sem jo storil Abra-

*) Svetvamo zlasti slabovercem, kateri imajo še kaj poštene volje, naj prevdarjajo prečudno osnovo večne Previdnosti. Vr.

hamu, tvojemu očetu, in bom namnožil tvoj zarod kakor zvezde na nebu in tvojim mlajšim bom dal vse te kraje in v tvojem zarodu bodo oblagodarjeni vsi narodi zemlje.“ (1. Mojz. 26, 3. 4.). Izak ima spet dva sina. Kteremu naj obljuba veljá: starejšemu Ezavu, ali mlajšemu Jakobu?

4. Četerta obljuba pové, da Jakobu. „Tvoj zarod bode kakor prah zemlje; razširjal se boš proti zahodu in vzhodu, proti severju in jugu; in v tebi in v tvojem zarodu bodo oblagodarjeni vsi rodovi zemlje.“ (1. Mojz. 28, 14.). — Toda Jakob dobi dvanajst sinov; kateri ima biti srečni deležnik omenjene obljube: naj stareji, Ruben, ali naj sveteji, Jožef?

5. Peta obljuba nam pokaže, da četerti sin, Juda; drugi enajsteri so izločeni. „Kraljeva palica ne bo vzeta od Juda, in vodja ne od njegovega ledja, dokler ne pride tisti, ki ima poslan biti, in Njega čakajo narodi.“ (1. Mojz. 49, 10.). — Pa Judov rod se naraste v več rodovin: ktera bode presrečna, da pride iz nje Zveličar?

6. Šesta obljuba nam pové, da rodovina Davidova. Gospod naznani, da bo On Davidu zidal hišo in mu obudil naslednika. „Ta naj hišo zida mojemu imenu, in jaz bom uterdil sedež njegovega kraljestva vekomaj. Jaz mu bom oče, on pa mi bo sin. Svoje milosti mu ne bom vzal. In tvoja hiša bodi zvesta, in tvoje kraljestvo naj vekomaj terpi pred mojim obličjem, in tvoj sedež naj bo terden neprenehoma.“ (II Kralj. 7, 11—16.). — V Davidovi hiši bo tedaj domá tolikrat obljubljeni Zveličar. On je sin Abrahamov in, še bolj določno, sin Davidov.

Tako napredvajo obljube o prihodnjem Odrešeniku: od človeštva ali človeškega roda sploh do naroda, od tega do nekega njegovega rodu, in od njega do posebne rodovine. Bog je tudi mnogotero ponavljal te obljube. Kaže se nam pa že v prvi, da bode tisti, ki ima kači streti glavo, iz človeškega rodú; v naslednjih treh, da prinese vsem silo množnim narodom poseben blagor, in sicer iz nebes (1. Mojz. 28, 12. 17.); v peti, da bode kralj in vojvoda; v šesti ali poslednji, da mu Bog bode Oče, in da bo večno njegovo kraljestvo. (I Kron. 17, 10—14.).

Tri mescé na Jutrovem.

XXII.

(Pot v Jeriho in k Jordanu. Šejha in beduinska straža. Popotnina. Evropejski — arabski obed. Studenec aposteljnov; Samarijan; beduinska zemlja; njih lastnosti. Vadi-Kelt, Ahan, potok Karit. Ježa čez potok, — enega voda nese.)

Tretjega mal. serpana smo se bili odmenili skoz beduinsko deželo v Jeriho in k Jordanu. Da se ta pot varno opravi, je treba z beduinskimi poglavarji ali šejhi narediti pogodbo ter jim nektere napoleone plačati. Eden ali več šejhov s svojimi oboroženimi ljudmi potem popotno kardelo spremlja, in popotva se varno in brez skerbí. Vse to nam je bilo vodstvo avstrijanskega hospica oskerbelo, in dosti zgodej zjutraj sta že čakala dva šejha, ki sta nas potem spremljala.

Ker nam je bilo pa par noči pod milim nebom prebiti, in ker po unih krajih ni vasi, kerčem itd., kakor pri nas, je bilo treba vse seboj vzeti: jed, pijačo in celo kuhinjo s kuharjem vred, mizo, klopi, postelje itd. s šotorji vred. Ob kratkem, dragoman o tacih prilikah ima zelo toliko še družega osebstva seboj, kolikor je popotnikov, in z njimi vred vso pripravo. Pa bo kdo rekel: Kako se bo toliko ljudi preživilo v samoti? Res je čudno. Skerbí se pa veči del za evropejske popotnike, da dostojno jedó in pijejo; arabsko osebstvo med obedom gospodov popotnikov duhan puha ali pa sicer sem ter tje čepé in gledajo na ostanke popotnikov, tako

njegovo velemoštvo beduinski šejh, kakor druga deržina nižjega reda. Ti ljudje jedó tako malo, da se vidi, da jim je jed res le stranska reč. Koliko boljši bi bili evropejci, koliko prehudih pregréh bi se ognili, ako bi imeli treznost jutrodeželcev!

Ni bilo prav dolgo in prišli smo k „studencu apostelnov“ v neki dolinici. V ta kraj izročilo stavi lepo delo dobrega Samarjana (Luk. 10, 30. 37), in tukaj se začne beduinska zemlja. Kmali je bilo torej pri nas beduinsko kardelce dveh šejhov, ki sta nas spremljala že od Jeruzalema. Tenki, bosí, črnkasti ljudje s haljami nekako do kolén in z dolgimi pušami so se k nam pridružili kakor nekaka častna straža in so šli z nami. Čudno mi je bilo pri sercu, ko sem se zmisлил, da ravno ti ali taki ljudje bi utegnili o drugi priliki človeka popasti, oropati, in nemara umoriti, ako bi z lepo svojega namena ne dosegli. Beduini namreč pravijo, zemlja je naša in kdor vanjo pride, mora plačati. Torej jih nič vest ne peče, ako človeka oropajo, dasiravno bi marsikteri šejh raji življenje dal, kakor pa vino pil ali svinjino jedel. Silo lepi hribčki beduinske dežele so pusti in večí del skalovje; bolj po dolinah in nižjih krajih dobivajo njih velike čede potrebnega živeža. Tu pa tam nam je stari šejh velike čede kazal in se pobahal, da je vse to njegovo.

Popotovanje ta dan je bilo ne le po strahotnih krajih, ampak tudi samo nekako strahotno, ker deževalo in germelo je, da je bilo joj. Konjem je nekterikrat tako dež v oči neslo, da so se kar poprék ustavili in smo mógli stati, dokler ni nekoliko pojenjalo. Od otročjih lét nisem bil več tako do kože premočen, kakor tisti dan, posebno ker sem bil plajš in dežnik v Jeruzalemu pustil. K sreči dež v unih krajih ravno tako naglo odide, kakor naglo pride, — in do večera sem bil zopet suh. Grede po visoki planjavi smo prijezdili do strahovite grape Vadi-Kelt, ki je ob levi ondotne poti na višavi, s ktere se kmali potlej vidi v dolino ob Jordanu. Grozovitno je robovje v globini in na drugi strani, da kaj tacega nisem kmali vidil. Nekteri menijo, da to je dolina Hakor (Akor), kjer so Izraelci kamnjali lakomnega Hakana (Ahana), ker se je bil s prekletstvom oskrunil. (Joz. 7.) Ta dolina s stermim hribom ob severni strani je služila tudi za mejo Judovega kraljestva. (Joz. 15, 7.) Terdijo tudi nekteri, da to je studenec Karit, kamor se je bil prerok Elija umaknil. (1. Kralj. 17, 3. 5.); vendar pa drugi stavijo Karit unkraj Jordana, kar je bolj verjetno. Ker je čez dan večkrat deževalo, je bil potok močno narasel. Od ondot navzdol gredé v jordansko dolino smo se v dolini zakernili na levo, da smo prišli k Elizejevemu studencu, in treba je bilo imenovani potok prebrestiti. Konji so zmagovali dereče valove, pešce so Beduini čez potok nosili, se vé da za spodoben bakšiš. Nekteri bolj prederzni pa so sami bredli, in nekega krajača je potok že dalje nesel, — komaj se je bil še rešil, ker voda je silovito derla.

(Dalje naal.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Štiridnevica v čast novih svetnikov v frančiškanski cerkvi se je 23. t. m. z navdušljivimi slovesnostmi dokončala, kakor se je bila pričela in kakoršne so bile vse štiri dni. K temu, kar je bila Danica napovedala, naj pridenemo, da cerkev je bila vse dni od domačih in zunanjih prav obilno obiskovana, pri pridigah je bilo vse natlačeno. Vsa je bila ozaljšana, kolikor koli je bilo moč, in razsvitlovalo jo je 437 sveč in svetilk. Kaj častljivo se je lesketal razsvetljeni križ verh vélikega altarja. Pa tudi sad teh opravil se je lepo razodel v tem, da se je po cele ure ob-

hajalo; — samo v frančiškanski cerkvi jih je bilo čez 7000 pri Božji mizi, spovedovalo in obhajalo se je pa tudi veliko po družih cerkvah. Govorniki pri ti slovesnosti so bili naslednji: V nedeljo (19. t. m.) popoldne ob treh gosp. sakristan Heidrih, ki je obravnaval nebeško vojsko Pija IX tako-le: a) Križani Jezus mu je zastava, b) Marija močna bramba, c) svetniki pa serčni vojšaki. V ponedeljek zjutraj ob 5 g. dr. Sterbenec: Križev pot je pot k zmagi, v nebesa; — popoldne P. Salezij Volčič o gorkumskih spričevavcih. V torek zjutraj g. Frid. Križnar: Sv. Leonard Porto-Mavriški je bil goreč za zveličanje duše svojega bližnjega; bodimo mi goreči za svojo lastno. Popoldne P. Salezij: Življenje sv. Leonarda P. — V sredo zjutraj gosp. korar Peter Urh: Ponižnost, ljubezen, čistost so naj večí lepota pri bratih in sestrah tretjega reda. Popoldne gosp. Drag. Klun: Čednost človeka blaženega stori tu in tam. V četrtek zjutraj g. Mart. Tomec: Stanovitno nasledovanje Jezusa po križevem potu človeka zveliča. Popoldne za sklep g. sakristan Heidrih: Moramo sveti biti, ker to je volja Božja: naše posvečenje. Moremo sveti biti, ker ako so ti mogli, zakaj tudi mi ne? — Pontifikalno mašo so imeli zverstoma pp. nn. gg.: Stolni dekan dr. Pogačar, dr. Jarec, véliki namestnik Ant. Kos, mil. škof. — Sliši se, da v kratkem bo ta slovesnost tudi v Novem mestu. —

— Mesca svečana ima menda brat prečast. misijonarja Pirc še z drugim rodovincem v Ameriko odriniti, in o ti priiki prosijo g. misijonar Pirc, naj bi poslal, kdor ima kaj za misijon oddati. Gosp. Pirc, kakor pišejo 30. grud., so to zimo bolehní, pa vender vedno v trudnem misijonskem delu. —

Iz stare Loke. (Glas izmed ljudstva.) — Velika sreča za hišo, ki ima dobrega gospodarja, še veliko večí sreča za faro, ki ima dobre duhovne, posebno pa skerbnega duhovnega očeta. Takega smo bili mi dobili pred 20 leti, predobrega gosp. fajm. in dekana Fr. Kramarja, ki so noč in dan skerbeli za nas kakor dober oče za otroke. Radi so nam pomagali v dušnih in telesnih potrebah. Kako pridno so delali na prižnici in v spovednici, koliko bolnih so ozdravili na duši in tudi na na telesu! Kjer koli so mogli, so nam kaj dobrega stori, in nikoli niso hudega za hudo povračevali, temuč le dobro za hudo. Bili so mirni, krotki, pohlevni in prijazni z vsakim. Kako vneti so bili za Božjo čast, pričajo naše cerkve; imamo jih v fari 7 in vse razun ene same so ta čas olepšali in popravili. Skorej vsako leto smo imeli blagoslovljenje — zdaj te zdaj une cerkve, pa kacega altarja ali zvonov, in tako vsako leto novo veselje. Res je bilo treba večkrat po 5, 10 gl. ali tudi še več iz žepa dati, vender zavoljo tega nismo bili nič bolj ubožni, je pa Bog toliko bolj blagoslovil naše polja, da nismo zato nobenega pomanjkanja terpeli. — Nočem pa zamolčati, da tudi pri nas ni čisto brez nasprotnikov, kterim je več, po malovrednih bajtah igrati, ali pri poliču in frakeljnu sedeti ter jezik nad duhovni po krivično brusiti, kakor pa za cerkev kak gld. dati. (Nasledvajo mnogoteri trudi o zidanji nove cerkve in nadalje pravi dopis:) — Večkrat so nam pripeljali novega mašnika pred altar, zdaj to zdaj uno veselje napravili. Koliko veselje smo imeli o poslednjih božičnih praznikih, ko so prečast. gosp. dekan opravljali službo Božjo, obdajani od več mladih duhovnov, in je pervikrat lepšal cerkev novi svečnik, ki so ga nam g. dekan napravili, ter je nad sto luč razsvitlovalo Božjo hišo. Zdaj pa je nas nesreča zadela, da s starim letom so nam tudi tako dobri gospod oče zginili spred altarja! Na ss. treh Kraljev dan zopet pridejo slovesno pred altar in v govoru so nam ta dan razkazali, kakšen razloček je med kraljem pozemeljskim in Kraljem nebeškim ter ob konci pripo-

ročili, da se zvesto deržimo tega Kralja, ki so ga nam čez 20 lét oznanovali, ker v tem je naša sreča. Glas, da se bodo v kratkem od nas ločili, je naše serca močno presunil, večí del ljudstva je jokalo in zlo žalovalo, da zgubijo tako dobrega očeta. 20. t. m. so opravili še daritev sv. maše z blagoslovom, podali nam roko in odpeljali se proti Ljubljani, spremljani od obeh gg. duhovnih pomočnikov, od hvale vrednega župana in več družih mož. Molimo za nje, da bi jim Bog povernil toliki trud, ki so ga z nami imeli, že na tem, posebno pa na unem svetu.

Iz Ribnice, 25. jan. — „Novo leto — zadnje leto — umerl boš“, so bile besede, ktere so naš vis. čast. gospod dekan Ignacij Holcapfel mnogokrat ponavljali v vsih svojih cerkvenih ogovorih tekočega leta, tudi še prvo nedeljo po razglašenji Gospodovem, in so jih svojim vernim ovčicam resno k sercu gnali. —

Kdo bi bil mislil, da so bile govornje za slovo od svojih faranov, in da se bodo ravno pri njih tako hitro vresničile!

Bili so gosp. dekan, razun bolnih nóg, na truplu zdravi, učili so drugi dan po navadi kot večletni katehet 3. razr. v šoli keršanski nauk poldrugo uro, v torek in sredo so še imeli spraševanje odrasencev za velikonočno spoved. V četrtek pa so se jeli slabo čutiti, in bolezen — pljučno vnetje — je vedno hujši prihajala. V nedeljo zjutrej so bili s sv. Zakramenti prevideni, in v torek popoldne, v god sv. Neže, ktere posebni častivec so bili —, so v Gospodu zaspali, v 69. letu svojega življenja, in v 20. letu svojega tukajšnjega pastirovanja.

Zatisnili so jim oči njih skerbní duh. pomočnik naš obče spoštovani gospod Rihard.

Sprevod in pokop je bil slovesen v četrtek, 23. t. m. ob 10 uri dopoldne. Poslednjo čast je ranjkemu skazalo in na pokopališče jih spremilo 18 gg. duhovnikov, med njimi vis. čast. gosp. korar in véliki šolski ogleda J. Zavašnik, posebni prijatelj ranjcega, kot celebrant, dva dekana, 9 fajmoštrov, 6 duhovnih pomočnikov, 8 učiteljev, tukajšnja šolska mladež, c. k. okr. predstojnik in gosp. komisar iz Kočevja, vsi tukajšni c. k. vradniki, ribniška gospoda in brezštevilna množica ljudi iz ribniške fare in okolice.

Sv. mašo z asist. so služili vis. čast. gospod dekan cirčniški, in ogovor so imeli sodraški gosp. fajmošter, ter so poslušavcem tehtno pa kratko omenili življenje ranj. g. dekana od mladih nog do sedanje dobe, in z ginljivimi besedami in po pravici hvalili ranjcega gosp. očeta kot nevtrudnega, skerbnege dušnega pastirja in naj iskrenejšega prijatelja mladosti in šol. Rekli so med drugim verli govornik, da zasluge ranjcega gosp. I. H. so bile tudi našemu vis. vladarstvu znane, kajti poslavljeni so bili leta 1856 od presvitl. cesarja Franciška Jožefa z zlatim križem.

Veliko gorkih solz je pobožno ribniško ljudstvo pretočilo o tej britki dogodbi. Posebno žalo in milo pri sercu je Ribničanom, da ni bilo dano gospodu dekanu dočakati zgotovljenja naše veličastne nove farne cerkve.

Ko so vis. čast. g. korar utrujeno truplo ranjcega materi zemlji izročili, in so mili glasi „Benedictus“ in „Req. in pace“ utihnili, smo mu tudi mi učitelji kot svojemu nepozabljivemu okrajnemu šolskemu predstojniku v slovo zapeli: „Jamica tiha, kotiček miru.“

J. Raktélj.

Od sv. Petra, blizo Maribora, 22. prosenca. — (Bratovšina sv. Petra. — Marija Vraz.) Od novega leta imamo tukaj novo bratovšino sv. Petra, ktere namen je, po priprošnji sv. Petra sprostiti si milost prave pokore in srečno smertno uro. Ta bratovšina prav za prav tu ni nova; — bila je že pred dosti leti, pa sopet pogubljena in zanemarjena, zdaj pa

je v novič poterjena in pooblastena iz Rima. Kakor ob času cesarja Jožefa II dosti drugih pobožnih društev ni dobilo milosti, tako so tudi to družbo zadušili. — Ko so naš mil. knezoškof lani k osemnajststoletni slovesnosti v Rim se podali, so vzeli seboj razne prošnje duhovnikov in vernih svoje škofije, ter uslišane prošnje zopet izročili vernivši se. Za nas tedaj bratovšina sv. Petra, ktero so zopet želeli vstanoviti domači čast. g. župnik, ker je bila že nekđaj tukaj vstanovljena. Lepo se glasi pismo papeževo, ktero smo dobili. Po tistem je naša bratovšina sv. Petra, naj je že bila, ali se na novo vstanovi, poterjena in ko za obstoječo odobrena. Dobički duh. te družbe so: Popolnoma odpustki v dan pristopa, ob smertni uri, skoz osmíno sv. Petra, — nepopolnoma odpustki štirkokrat na leto po 7 let in 280 dni, ako se bratovska cerkev obiše in tam skesano moli. Razun tega ima vsak 60 dni odpustkov, kadarkoli v tej cerkvi sv. mašo sliši, se procesije ali kake druge očitne pobožnosti vdeleži, ali če sv. Rešnje telo spremlja, kadar se k bolniku nese, ali če tega ne more, pa Oče naš in češ. Marijo moli, kedar čuje pozvoniti, ali če sploh kadar koli kako dobro delo stori in je v milosti Božji. Tudi se zamorejo vsi ti odpustki v prid obrniti vernim dušam v vicah. Moliti in storiti pa ni družega kakor vsak dan zdihniti: O sv. Peter! sprosi mi solze prave pokore in srečno zadnjo uro. Kakor je nekđaj ta bratovšina tukaj bila, so dajali udje tudi denar v pomoč ubogih in za pošteno pogrebšino rajnih sobratov. Še zdaj se vsake kvatre obhajajo mertvaške opravila vstanovljene v ta namen iz premoženja ali zapuščine te bratovšine. —

Razun tega smo dobili iz Rima za cerkev matere Božje „na Gori“ in sicer za véliki altar pooblaščene ss. maše (privilegium ad decennium), t. j. maše s popolnimi odpustki za dušo, za ktero se daruje. Tako privilegijo imajo tudi pri sv. Barbari blizo Vurmberga, in kakor smo zvedili, tudi pri sv. Lenartu v Slov. goricah in gotovo še v več krajih! —

Na novega leta dan je umerla verla žena Marija Vraz iz Vin. gore, ktero naj omenimo zavoljo njenega posebno lepega življenja. 46 let je živela v lep izgled keršanskim zakonskim. Dobra gospodinja, zvesta žena, skerbna mati, vneta za dobro izrejo svojih otrók, resnično pobožna duša je bila. V veliko tolažbo ji je bilo še v poslednjih, naj dražših urah življenja, imeti in viditi pri smertni postelji svojega sina duhovnika č. g. J. V., kaplana, ki so bili zadnji večer prišli k svoji bolni materi ter so celo noč do smerti pri nji bdeli v molitvi z drugimi vred. So pa zares rajna mati zaslužili posebno ljubezen svojega duhovnega sina, kteremu so bili v otroških letih na smert bolnemu zdravje sprosil ter jih za duh. stan Bogu izročili.

Z Dunaja naznanja odbor Marijne družbe za afrikanški misijon, da mesca sušca se podasta v Hartum v misijon frančiškana iz severne tirolske okrajine; eden je duhoven, drugi redoven brat. Upati je, da se bo s tem misijon zopet bolj poživil. Bog daj!

Pisma z Dunaja, *) 1. sušca 1865. — Preblaga gospodičina! Zđaj, kakor sem že večkrat mislila, hočem vašo željo spolniti. Popisala vam bom vse, kar mi je znanega iz življenja zvel. očeta Klemena Hotbauera.

Ta visoko obdarovani služabnik Božji je umerl 15. sušca l. 1820, ravno ko je „Angelj-Gospodov“ zvonilo na čast včlovečenemu Sinu Božjemu in njegovi blaženi Materi, ktere velik častivec je bil Hofbauer. V svojem darežljivem življenji, ktero je popolnoma posvečeval

*) Iz posebno spoštovane roke smo že pred nekaj časom dobili zvezček pisem, ki so ravno tako mične kakor spodbudne in podučne. Njih obseg bodo sami vidili, kteri jih bodo brali. Vr.

svojemu duhovskemu stanu, je dva tisoč bolnikom delil poslednja tolažila. V obleki svojega reda, ovenčan z vijoličasto štolo, v kateri je bilo vpleteno orodje Gospodovega terpljenja in podoba žalostne Matere Božje, je ležal Hofbauer na priprostem mertvaškem odru, smehljaje se še mertev. Preč. gosp. Rinn, dvorni duhovni pomočnik, zdaj duhoven Jezusovega reda, je narisal podobo zvestega služabnika Gospodovega, ter je pod njo sledeče pomenljive besede zapisal: „Blagor jim, kateri so tebe videli, ktere je tvoje prijateljstvo čistilo!“ Pokopali so ga na pokopališču v Marija-Encersdorf-u.

Popoldne 3. listopada 1862 so v nazočnosti častitega prednika in nekega drugega očeta redemptorista njegove kosti izkopali, jih v rakvo (trugo) položili ter jih izpostavili v razsvetljeni sobi ondotnih oo. frančiškanov. 4. listopada so oo. frančiškani blage ostanke v procesiji nesli na mertvaški voz, kterege je dunajsk mestnjani, Klemenov častivec, tje poslal, in so jih peljali do cerkvenih vrat k Mariji na Obrežji (am Gestade), kamor so okoli šeste ure prišli. Tu rakvo na tla položé, ktero so potem štirje naj starji očeti redemptoristi, spremljevani od obilne množice duhovnov in svetnih, nesli do velikega altarja. Potem so opravili mertvaške molitve. Tako je bila opravljena svečanost prvega dne.

5. listopada je visoko čast. oče Stassler, duhoven Jezusovega reda, imel pridigo za to slovesnost, ki je bila potem natisnjena. Mnogo zanimivega iz Klemenovega življenja je povedal. Prevzvišeni g. kardinal Raušer so nato bilje opravili, pri kterih se je mnogo duhovstva in vernega ljudstva zbralo. Blaženo truplo so položili zraven velikega altarja, kjer so mu dobrotniki tudi prelep spominek postavili. Njegova podoba, izsekana iz kararskega mramorja, se vidi ležeča. Pri tem grobu, kar se je pa tudi že nekaterekrat v Enzersdorfu zgodilo, so bile že marsiktere prošnje uslišane, kar naj tukaj nanznamim. Pri čč. gospéh Salezijanaricah je bila učenka, grofovka hči, na nogah zbolela. Bolečina je zmiraj rasla in zdravniki so rekli, da bo deklica umerlo za sušico (jetiko), v ktero se bo bolezen zvergla. Prednica tega vstava z drugimi gospemi vred pribeže k zveličanemu Klemenu in njemu na čast devetdnevnicu opravljajo ter prosijo za zdravje omenjeni deklici. Nekaj dni potem se primeri, da pade številka pri njeni postelji s stene. Deklica poskusi, ali bi jo mogla sama pobrati in zopet na svoj kraj obesiti, kar se je tudi zgodilo. Deklica nato v veliko začudenje nazočih iz postelje skoči ter po sobi teka. Ko zdravnik pride, mu niso hotle gospé prečudnega ozdravljenja precej povedati, temuč prašale so ga, če dovoli, da bi deklica vstala, kar pa zdravnik ojstro prepové, in pristavi, sej ni mogoče, ker se je bila ena noga čisto skrivila. Gospe mu nato smehljaje odgovoré, da je deklica že po konci, naj le pride in se prepriča. Zelo sterméč se zdravnik prepriča, da je resnica in reče: „Tukaj je pač bil drugi zdravnik.“

Kmalu potem zbolí tudi sestra te deklice, enako gojenka te hiše. Na kolenu namreč ji narase velika gobova bula, ktero so z merzlo vodo hladili. Neko noč meni ta deklica, da vidi zveličanega Klemena Hofbauera, ki ji je svetoval, naj prosi, da bi ji namesto takih obkladkov slano vodo na rano devali, in potem bo zdrava. Ko tega nič ne pové, ima tisto prikazen še drugo in tretjo noč. Deklica zdaj pové prikazen gospém, gospé pa zdravniku, po čigar misli so pač merzle obvezi naj bolji. Ker se pa zvel. Klemenu spodobi vse spoštovanje, naj se zgodi. Jeli so jo s slano vodo močiti, in deklica je ozdravela . . .

Kmalu na to je imela redovna sestra veliko oteklino na roki. Po nasvetu častite gospe prednice so opravljale gospé na čast zveličanemu Klemenu devetdnevnicu, in sestra je že v kacih dveh dnevih ozdravela. — Neka

gospa redovnica je bolehal na pljučih in na prošnjo Hofbauerovo je ozdravela. Ravno te gospé materi je bilo po prošnji Klemenovi v neki časní zadregi čudovito pomagano.

To skušajo velikrat tudi služabniki in taki, ki dela išejo; enako se je v bolnišnicah njegova pomoč skazovala. Neka gospodinja je prinesla k nam ostanek zvel. Klemena (nekaj lesa od njegove rakve) s prošnjo, naj bi ji ta les v pušico vrvnali. Pravila je, da je na prošnjo Klemenovo zopet popolnoma sluh zadobila, ker poprej ni več nobene pridige slišala in spoved je morala na posebnem kraju opravljati. To milost je dosegel tudi gospod, ki je poln zaupanja taki spominek celi dan v obeh ušesih nosil. Delavec iz Lichtenthal-a je slišal, kako so bile take prošnje uslišane. Tudi on se podá nekega dne ob 10. uri v cerkev k Mariji na Obrežji, ostane tam pri sveti maši in prav priprosto in zaupljivo prosi pri grobu zveličanega Klemena za ozdravljenje svojega otroka, kateri je že več mescev imel neko tako hudo bolečino na nogi, da ni mogel hoditi. Po sv. maši gre zopet po svojem delu. Ko se zvečer domú verne, mu žena vsa razveseljena naproti pride in pravi: Misli si: danes mi je rekel najin bolni otrok: Mati, zdi se mi, da nogo lahko stegnem, in jo stegnem; potem poprosi, naj ga s postelje denem, in res je otrok lahko hodil. Na vprašanje očetovo, kdaj se je to zgodilo, odgovori: „nekako o poli enajstih,“ tedaj ravno tisti čas, ko je oče pri grobu zveličanega Klemena za ozdravljenje otrokovo prosil. Kaka dva dni potem oče z otrokom k nam (v cerkev) pride, svojemu dobrotniku zahvalit se. — Fajmošter v Belgiji je imel telesno bolezen, ki je potrebovala zdravniškega noža, in to bi bilo šlo na življenje ali smert. Pred tem opravičilo položi še na bolečino podobo in neko svetinjo zvel. Klemena, in v tem trenutku je bil ozdravljen, zginila je bila vsa nevarnost. —

Tudi pri angleških gospodičinah v Pasavu so se Hofbauerove pomoči v sili večkrat prepričali, ko so ga na pomoč klicali. Tako je bila deklica z visokega tako padla, da je bilo strah in groza, pa v zaupanju na priprošnjo Hofbauerovo je bila do čuda hitro zdrava. — Novicinja tega samostana je imela skoz osem lét vsako zimo na rokah hude ozeblin. Letos je na čast zveličanega Klemena devetdnevnicu opravila, in ozeblin ni bilo več. — Ravno ta novica je imela učenko, ki se je na glasoviru kaj težko učila. Učiteljica je velevala, naj vsak dan moli „oče naš“ zveličanemu na čast, in od tistega časa se ji ta nauk do čuda bolje obnaša. — Neka druga učiteljica je po odpravljeni devetdnevnicu Klemenu na čast zopet zadobila sluh na desnem ušesu, ki ga je že leto in dan skorej čisto pogrešala. — Ta mesec se bodo doveršile tudi pravde, da se za svetega razglasi, ki so se pretečeno leto svete Neže dan pričele. Veliko veliko prič se je oglasilo, ki imajo prav imenitne reči dokazati. Posebno znamenita je prva priča, prevzvišeni g. kardinal Raušer (njegov spovedenec), pa dr. Veith. . .

Te pričanja so v latinsko prestavili, in se bojo pri zadnjih snidih še enkrat natanko po izvornih spisih pregledale in potem v Rim poslale.

Tudi vam, draga gospodičinja, naj dobrotljivi Bog po tem svojem zvestem služabniku mnogo milosti dodeli. . .

S. M. M.

Bulgarija. mn. — Večkrat je že povedala Danica kaj o Bulgarjih. Kako se jim je večidel slaba godila in se jim še sedaj godí, vé vsak, kdor se je le nekoliko oziral v zgodovino, in komur ni neznano vzhodnje vprašanje, ktero se plete že nekaj let. V jeziku smo si bratje, kar učeni dokazujejo; le v tem se še ne vjemajo, ali se ima bulgarščina ali slovenščina ože sklepati z nekdanjo ali staro slovenščino. Miklosič na pr.

uči, da je novoslovenščina prva in novobulgarščina druga, Hattala pa ravno nasprot, da je novobulgarščina prva in novoslovenščina druga hčerka staroslovenščine. Bodi si kakor koli; iz tega se vsaj vidi, kako blizo sta si oba jezika. V neugodnih okoliščinah sta si oba jela vzmagati v sedanjem veku, posebno zadnje leta. Kakor pri nas, si prizadevajo tudi ondi mladi pisatelji, da budijo in pospešujejo domače slovstvo. Izmed njih slovijo sedaj na pr. Slavejkov, Cankov, Karavelov, Žinzifov, Čolakov, Kaljandži, Ikonov, in Miladinovca brata, Dimitrij in Konstantin. Delala sta brata Miladinovca na jugozapadnem Bulgarskem, od kodar sta prišla pred tisuč leti k panonskim Slovencem brata slovanska blagovestnika, ss. Ciril in Metod. Spisala sta: Misli o bulgarskem jeziku l. 1858; Žitije Sveti-Klimentovo, t. j. Življenje sv. Klemenca, ki je bil učenec ss. Cirila in Metoda, pozneje veliki biskup ali vladika na Bulgarskem, in vseskozi marljiv podpornik bulgarskega pismenstva, to sta predstavila iz gerškega in dala na svetlo z nekterim pojasnovanjem leta 1858; Narodne pesmi in druge nekaj l. 1858 in 1859. L. 1860—1862 sta pisarila v bulgarski časnik „Bratski Trud,“ kateri se je tiskal v Moskvi. Nabirala sta narodne pesmi, prislovice, pregovore, povesti, o šegah in navadah, obleki in življenju svojih rojakov, stare rokopise in sploh vse, kar se je hranilo kaj spomina vrednega po Bulgarskem. L. 1861 sta dala v Zagrebu na svetlo veliko zbirko narodnih pesem bulgarskih s pomočjo prevzvišenega biskupa J. J. Strosmajerja z naslovom: „Bulgarski narodni pesni sobrani od bratja Miladinovci Dimitrija i Konstantina.“ Ima pa ta knjiga v sebi blizo 700 pesem;*) razun teh mnogo otročjih iger, svatovskih in sicer narodnih navad, lastnih imen, prislovic, vgank itd., in na koncu je pridan mali slovar bulgarsko-hervaški. Nabirali so tedaj naročnikov za to knjigo tudi po Slovenskem, in iz Ljubljane jih je zaznamjanih 17. Že zato bode mikalo mnoge izvediti, kako žalostna osoda je zadela brata Miladinovca.

Kedar se je zbirka tiskala v Zagrebu, je bival Konstantin Miladinov ondi, in ko je bila doveršena, se je vernil na Bulgarsko. Tu obišče brata Dimitrija v bulgarskem mestcu Struzé ali Strugi, v Macedoniji, na meji proti Albaniji, kjer je bil Dimitrij učitelj tamošnje bulgarske mladine. Kar pride tje vladni ukaz, da se imata oba Miladinovca vkleniti in v Solun odpeljati. Tako se je tudi zgodilo. Odtod pa sta bila poslana v Carigrad. Drugi pa pripovedujejo tako: Dimitrij je bil že prej v Strugi prijet in odveden skozi Solun v Carigrad, Konstantin pa berž ko se verne domú in izvé osodo svojega brata, gre v Carigrad, kjer so ga koj tudi zaplerli. Bodi si tako ali tako, resnica je, da sta v l. 1861 veržena bila oba v naj huji ječo osmansko v Carigradu, ki se „tersane“ imenuje. Obdolžena sta bila vstaje ali puntarstva. Gerško duhovstvo ji je tožilo pri turški vladi, kakor da bi bila velika izdajavca osmanske države itd., in za dokaz so se med drugimi rečmi popisovale tudi nekatere pesmi v omenjeni zbirki, v katerih bulgarsko ljudstvo graja svoje velike in neusmiljene neprijatelje — Turke, Gerke itd. Sodnija je zbirateljca teh pesem spoznala res za puntarja, in obsojena sta bila v naj huje železje do smerti. Kedar dobrotni biskup jugoslovanski Strosmajer izvé o tej žalostni osodi bratov Miladinovcev, poprosi koj pri viši avstrijski vladi, da bi se po svojem velikem poročniku ali konsulu v Carigradu za nja potegnila, da dobita spet svobodo. Potegnila se je za-nja tudi menda vlada ruska. Vlada turška je bila naposled prisiljena dati ukaz, da naj se izpustita. Ukaz je prišel na dan, ali Miladinovcev — ni

bilo! — Pravijo, ko so ji imeli izpustiti iz železja, so našli ondi oba mrtva! Konstantin je bil mlajši in komaj še 30 let star, ko je sklenil, a Dimitrij je imel blizo 30 let, je bil oženjen in je zapustil ubogo svojo ženo, in dvoje ali troje otrok! (Vid. Stojanov v Čas. Musea král česk. 1866).

Iz Rima. (Bulg. — Kon.) O letošnji Veliki noči sem bil šel v Matko Ternovo, ki je kacic 22 milj od Drenopolja; in tu sem se prepričal, da ima bulgarsko ljudstvo od Boga sicer lepe zmožnosti, ali ker se skoz stoletja ni nihče menil za njihovo dušno izobraženje in so ostali v temi in nevednosti, zato so kaj okorni v mišljenju in prav težko kaj zapopadejo, če se jim govori od večnih resnic. Vendar kedar se mi je posrečilo, da sem tako priprosto govoril, da sem jim prišel do uma, takrat se jim je veselja svetil obraz in slišal sem celo glasove: „tako — tako; tako je dobro — to je res.“ —

Pred Veliko nočjó smo imeli tudi obilo v spovednici opraviti. Tri dni po Veliki noči stopi k meni v sobico ptuja žena, se mi pokloni po jutrovi šegi, mi podá v dar nekaj jajc in kruha ter se vsede zraven mene na tla in začne spovedovati se čez prejšnje življenje. Se vé, da sem jo koj ustavil ter rekel: „Le jutri pridi k službi Božji in po opravi te bom spovedal.“ Prišla je res in prav spodbudno opravila, toda z začudenjem zvém pozneje, da je žena še izmed razkolništva. — Ko sem videl, s kolikim zaupanjem je k meni ptujemu misijonarju prišla in kako pobožno se je obnašala, — kdo bi bil mislil, da ni še katoliška Bulgarkinja? Pa sej ji je bil milost spreobrnjenja Bog že gotovo podelil.

Perve štiri leta, kar smo v Kirš-hannê, smo dobivali skoraj vso podporo iz Francoskega; za živež nam je skerbel večidel čast. Soubiranne, vodja šól na Jutrovem, ki pa nam je letos razločno povedal, da mu zanaprej ne bo več mogoče nas podpirati. Od vlade smo dobivali po malem toliko, da smo si letos mesca junija kupili svojo lastno hišo in sicer za 70.000 piastrov; od teh denarjev je dala 10.000 piastrov avstrijska vlada. Ta hiša je sredi mesta, je zelo prostorna in velika, samo da bo treba skoraj polovico poslopja popolnoma prenoviti. Da si prezidamo hišo in zlasti za napravo dvéh kapelic, ene za slovenski obred, druge za latinski, poslalo nam je duhovstvo poznanjsko 1000 tolarjev, kar pa, se vé, da ne bo zadosti. Škoda je le, da ni dvoriša pri hiši, ki je za otroke tolikanj potrebno; sicer je k sreči zadi za hišo veliko dvoriše z neko slabo hišo, kar bi se oboje prav po ceni dobilo za kakih 20.000 piastrov, ali od kod denarjev vzeti?

Utegnil bi kdo vprašati: zakaj si pa niste kupili kake hiše s prostornim dvorom v kakem predmestju, kjer so veliko cenejši poslopja? Tudi mi smo mislili na to, ali misel: da mora biti šola sredi mesta, da bodo imeli bulgarski otroci k nam enako daleč iz vseh predmestij, to nas je odvracévala od predmestja.

Preprijčali smo se terdno, da ne bomo prišli do svojega glavnega namena, namreč odgojevati domačih bulgarskih sinov za duhovne ter misijonarje za lastni narod, če si ne napravimo višega odgojiša (penzionata), v katerem bi se mladenči odgojevali brezplačno; zato smo se s prošnjami obračali na vse kraje; ker komaj se deček bulgarski nauči brati, pisati, pa za silo številiti, že mora zapustiti očetovo hišo in si iti po svetu kruha služiti.

In res se nam po milosti Božji nekoliko spolnuje želja. Rimska propaganda namreč se je po skušnjah preprijčala, da bi bilo veliko bolje, Bulgare koj v njih domačiji podučevati, v Rim pa v visoke šole jemati le mladenče prav posebne spretnosti in zmožnosti, in zato si prizadeva omenjena družba zdaj, da se vstanovi v Drenopolji poseben vstav (kolegija) za to. — Ali zraven te

*) Sodbe o njih pravni vrednosti ta trenutek ne moremo dati. Vr.

pomoči, da Propaganda nekterim bulgarskim otrokom potrebno za odrejo oskerbuje, bodo naše potrebe še vedno prav velike, s katerimi smo pred Bogom in ljudmi zavezani ubijati se.

Tako bo treba iz vseh moči si prizadevati, da se več ko moč bulgarske mladine katoliško podučuje; skerb naša bo tedaj morala biti, kolikor bo narveč mogoče, mladine jemati in odgojevati v prihodnjem vstavu. Potreba je pa tudi, da se dosedanja nižja šola v predmestji Kirš-hanné še dalje ohrani in še druga nova začne v predmestji Kaik-u. Za žensko mladino do sedaj še nismo zamogli kaj storiti, ali treba bo tudi na dekliške šole misliti, ki so ravno tako porebne, ali — rekel bi — še veliko bolj kot deške, ker ima mati v družini vedno več vpliva do svojih v verskih rečéh, kakor pa oče.

Treba bo dveh kapel, zvona, dveh tabernakeljov in sploh vsega, da se kapelici dostojno opravite, kajti vnanjost ima veliko moč do ljudstva. — Tudi nam bo treba še bolj skerbeti za bulgarske knjige, nekaj da se še bolj izobrazimo v tem jeziku, nekaj pa da se do trdnega soznanimo z mladim slovstvom tega naroda.

Tudi nam pomanjkuje pomočkov, da bi napravljali po deželi misijone in tako pomagali ubožnim katoličanom, ki si ne morejo prehraniti ne lastnega duhovna ne učnika.

Tako sem po verhi popisal naše djanje, pa omenil naših potreb; — naj se mi pa ne jemlje za zlo, če pristavim še to-le:

Francozi in Nemci, kakor dobri katoličani, se ozirajo na to slovensko ljudstvo, ki je že stoletja v roki sovražnika rimske-katoliške cerkve, in katero že stoletja v verski tmini zdihuje kakor v smertnem grobu, — ti ptuji narodi se usmiljujejo bulgarskih Slovenov in jim pomagajo: koliko bolj bi se morali še katoliški Slovenje prizadevati, da bi svojim bulgarskim bratom pomagali iz silne dušne potrebe!

Seosebno pa katoliške Čehe in Moravce veže ta dolžnost; oni bi še posebno morali skerbeti za pokatoličevanje Bulgarov. Ker Bulgarom se imajo zahvaliti, da jim sveti mila luč katoliške vere, in da so v naročji sv. rimsko-katoliške cerkve. Kakor so dolžni hvaležni biti aposteljnomu svoje dežele, ss. Cirilu in Metodu, ravno tako jih mora tudi vezati hvaležnost do njunih bratov Bulgarov.

Terdno upam, da bo ljubi Oče nebeški na priprošnje slovenskih aposteljnov ss. Cirila in Metoda nekterim pobožnim in iskrenim dušam med Čehi, Moravani, Iliri in med ostalimi Sloveni vdihnil misel ter bodo osnovali bratovščino, ktere namen naj bi bil: podpirati misijon za pokatoličenje Bulgarov.

To upanje mi daje tolažbo, moč in serčnost, ter se pogumno vernem nazaj na mesto, kamor me moj namen žene.

Tomaž Brzeska l. r.,
vođa bulgarske šole v Drenopolji.

Kaj je kej novega po domačem in tujem svetu?

Gospod dr. Klun je pred nekaj časom v državnem zboru ljudsko šolo hudo tožil in svetoval, da naj se duhovskemu nadzorstvu vzame, češ, da potlej bo bolje. Prišlo mi je pod roko nekoliko stareje pismo duhovskega prijatelja, ki precej sega v šolske reči; naj torej iz tega pisma „Danica“ nekoliko pové v premišljevanje takim, ki bi radi šolo ločili od cerkve, ako so taki ljudje še kacega resnega prevdarka zmožni. Prijatelj pravi:

„Solmoštrujem“ že čez 20 let; povsod so bile šolske sobe tako napolnjene, da je prostora primanjkovalo. V nedeljsko šolo so hodili še čez 20 let stari fantje in dekleta, — če ravno jih nisem pital z nemščino.

Kar zadeva zdravje, sem rabil „zlati knjigo v. č. ranjcega Slomšeka“ Blaže in Nežica — v nedeljski šoli, — Drobotnice, Novice, Robidetovo: „Zdravo telo naj boljši blago,“ in kar koli sem kje najdel.

Sadjoreje smo se učili djansko, sadili peške, hodili v germovje, tam je poskušal vsak, kako se drevje požlahnuje, — smo drevje presajali in obrezovali, tudi le djansko; vsak je mógel po danem nauku in zgledu vse sam poskusiti. Vsak šolar, pa tudi šolarice so si pa napravili doma majhno, pa tudi veliko gredico, kamor so sejali peške, drevesca presajali in požlahnovali. — Kakšno veselje je bilo to, koliko veselega prašanja: koliko pešek je tebi že pognalo? koliko požlahntjenih je ozeleleno? Kako veselo pa tudi koristno delo! Veliko, veliko drevesc sem kupil od nekdanjih šolarjev, ktere zdaj na N. cvetó in sad rodijo. — Da se pa to doseže, je potreba znajdenih, pravih učencikov. Veči del imamo prav verlih ljudskih učencikov; vmes so pa tudi gizdalini po naj novejši šegi oblečeni, s smodko v ustih, s palico v roki; sedeli bi naj rajši v pivnici in se kratkočasili; nič ne beró za lastno oliko; dolžnost opravijo le za silo, na videz; z zgledom popačijo veliko, tako da še mladosti šolo pristudijo in jo je treba s silo v šolo goniti. —

Naj pristavim še svoje skušnje v „blaženi nemščini,“ — sej sem na Nemcih šolati se začel. V tačasem „Elementar klasu“ sem imel nemškega kateheta; jest nisem razumel njega, on mene ne; kakšen sad je to rodilo? — Fantè je dobil „Religion“: mittelmässig v prvem polletji. Le to je dobro, da bil je ta „mittelmässig“ samo v „katalogu,“ v moji glavi in v mojem serci je bilo vse drugač. Imel sem dobro dobro mater, ktera me niso samo na pamet navadili molitve, zapovedi Božjih in družih nauk; temuč učili so djansko z lepim zgledom. Še ko sem bil odrastel, vidil obnašanje visoko učencih učencikov, slišal razkladanje mnogih nauk, sem si mislil: moja mati bi jokali, ako bi vedili, v kakih rokah sem. Prav pravi gospod L. (tudi duhoven): potrebno, silno potrebno je obdelovati ne samo spomina in pameti, ampak tudi serce, serce . . . Kmalu mi je šlo na boljše, znal sem klepetati po nemško, dobil „Religion: sehr gut;“ pa ta „sehr gut“ je bil spet le v „Zeugnissu,“ zakaj molil sem le po kranjsko in mislil na nauke matrne, in ravnal po naukih maternih. Govorili so skušena, v veri djansko vterjena dobra mati iz serca, šlo je k sercu in ostalo v serci. Materni jezik je rodil dober sad.

Imam tri brate, kteri so šolo tudi na Nemcih začeli, pozneje pa tudi v Ljubljani takratni 4. klas (kakor kos realke), „beide Jahrgänge“ dobro, z več „sehr guti absolvirali;“ zdaj mi pisarijo tako, da se Bogu smili; slovenskega se niso učili, nemškega ne do dobrega naučili. — Pa reci takemu, da ne zná pisati; pač te bo zavernil: „sej sem imel „Vorzug v schriftlich Aufsätzah.“ Pa ga imaš — in umivaj zamorca! — Iz teh verstic so pač očitne marsiktere šolske napake, kterih pa dr. Klun celo nič omenil ni.

Kako pa je na Nemškem, kamor dunajski srenjski odbor kakor v olikarsko Eldorado gleda? „Wien. Kirchenzeitung“ to-le piše:

„Ljudske šole v severni Nemčiji so čisto in edino v rokah duhovstva (protestanškega), ktero jih vodi in nadzoruje, in učijo se: brati in pisati, številiti do so-stavljene tritavke, sicer se učijo na pamet luteranski katekizem in pesmarico. Učenik, kterelega blagor in neblagor je čisto in edino v rokah nadgledujočega fajmoštra, mora zraven tega voditi cerkveno petje, pri kerševanji, svatovšinah in pokopih potrebno službo opravljati, kakor cerkvenik po katoliških deželah itd. On je tedaj na Nemškem „pravi cerkveni služabnik,“ nima „v oziru na fajmoštra nikakoršne samostojnosti,“ pa je

vender „spoštovana oseba v srenji.“ Dr. Klun je pa v 18. seji državnega zbora med veliko pohvalo itd. itd. terdil, da: „spoštovanje učitelja je le tako mogoče, ako se spod fajmoštrove roke osvobodi.“

Poglejmo pa v nemške učiteljske semeniša, kaj se ondi gori učé?

„Na učiteljskih semeniših pa se učijo torej: orglanja, lepopisja, štirojno število s celinami in drobižem, proporcijone, kateheziranje, vaje v nemštvu in malo zemljepisja,“ pravi W. Kztg. „Tako tudi v Goti (kamor so hotli Dunajčanje svojih učiteljev v izuk pošiljati). Vodja je deželni šolski ogleđa, ob enem fajmošter (luteranski). Od tod se izhaja, da ti poslanci se v Goti ne bodo nič učili, kar bi se tudi na Dunaju ne mogli učiti, razun lepši priljudnosti kot jo imajo Dunajčani; redno nemško govoriti in pisati, kar tudi veliko družih Dunajčanov ne zná, ne le kar učenikov; — in protestanškega vero-slovstva: — ravno na ta germ pa pes taco moli. Rogovilska propaganda meri na razdjanje prestolov in cerkve in hoče enega svojih nasprotnikov z drugim pobiti. Sej tudi meni (pravi naznanovavec) je l. 1849 rekel mož, ki je bil poprejšnje leto pričeljen republikanec, neutegoma pa prijatelj cesarstva postal: „Nočemo nikakoršnega nemškega cesarja, ali pruski kralj nam mora pomagati druge spoditi, z njim samim bomo potlej že obravnali.“ To so rekli tudi Macinisti, ko so Viktor-Emanvela podpirali; ravno to veljá tudi zastran vere: protestanstvo nam mora pomagati, da katoliško vero razdenemo, — z njim samim bomo že potlej dognali.“ Dalje dokazuje list, kako lahko mlad katoliški človek vero zgubi, ako med protestanstvo pride. —

Poslanec Degara, ki je precej za Klunom govoril v državnem zboru, pa je s kratkimi besedami pokazal, v kakošno nevarnost bi mnogokrat v šoli mladost utegnili priti, ako bi duhovstvo v njih ne imelo zapovedovati. Rekel je vmes med drugim: „Jaz prebivam ob meji Lombardije, v kateri je od nekaj lét šola od cerkve ločena, in zamorem vam povedati, da lansko leto se je večkrat zgodilo, da si je učitelj prizadeval šolarjem mašo, spoved, cerkvene zapovedi in enake reči smešne delati! Kje je pravica, kje skerb za blagor odrastajoče katoliške mladine, ako se s to postavo (ki loči šolo od cerkve) zmožnost dá, da se take razdjanja godé?“ —

Bratovšina sv. Mihela v prid papeževe vojne se dobro obnaša na Dunaju. Stopila je v tesno zvezo z Rimom, da bo bolj primérno delala. Sv. Oče so po kardinalu Antonelli-u bratovšino pohvalili, ktera je še posebnega opravnika nalaš v Rim poslala, ki se na povelje sv. Očeta s papeževo vlado dogovarja, kako bi mogla bratovšina postavljenemu namenu naj bolje koristiti. Zdaj se pričakuje še odkaz od vlade, s kterimi pogojami se bodo vojaki tudi po Avstriji nabirali za sv. Očeta, kakor se to godi po Ameriki, Švici, Francii, Belgii, Nemčii itd. Tisti, ki so v Avstri „Fortschritt“, „liberalizem“, „svobodo“ za jude in frajnavrarje in okove za katoličane v štant vzeli, vsak dan veliko podplatov stergajo in črnila potratijo, da bi vlado pregovorili, naj bi s prepovedjo, z beriči in policaji zabranila vso pomoč sv. Očetu; vender v tem jih vlada ne more poslušati, ako ina le iskro doslednosti.

Po Dunaju zopet brenči tisti „tajčkatolicizem“, kterega so se na Nemškem že davno naveličali. „Fortschritt.“

V Šopronu se je 24. pros. katoliška iskra uternila, ki bo gotovo močno v nemala vso katoliško Avstrijo. Dosti je že zasramovana katoliška reč, kdor ima le iskro poštenega katoliškega serca, ga mora to žaliti in peči. 4000 katoličanov vsih stanov iz šopronske stolice se je

bilo ta dan v stolični mestni hiši zbralo, ki so očitno naznanili, da so katoličani in da 190.000 katoličanov tirja saj tiste in tolike pravice, kakoršne ima samo 26.000 protestantov 5000 judov. Ta snid je sklenil, da hoče napraviti katoliško družbo za odrejo ljudstva in tirja v imenu 190.000 katoličanov te stolice prosto ravnavo (samoupravnost) za katol. cerkev v njenih šolah, njenem premoženji, posestvih itd. Snid se očitno spozná in izreče za katoliškega in hoče, da naj se spoštuje njegova tesna zveza z njegovim poglavarjem v Rimu. Snid slovesno oporekva zoper vse napade in zasramovanja, s kterimi je zoperkatoliško časništvo psovalo apostolski sedež v Rimu, škofo in duhovne ter jih je skrunilo s prederznostjo, ki nima enakosti itd. — To je zarés veselo znamenje, da Ogri imajo še kaj poštenja v sebi, ker se potegujejo za poštenje in spoštovanje katoliške reči. Tudi mi na ti strani Litave ne bomo terpeli — nikakor in po nobeni ceni ne! da bi dunajski judje vlado sv. Očeta zasramovali s „Staatsfliegenschmeiss“ in sploh katoliške zadeve gerdili s sto in sto ostudnimi psovki, ki se morejo izleči le v ustih tistih „liberalcev“, kterih rokodelstvo je zasramovanje. Imajo mar zasramovavci veči oblast in pravico kakor pošteni državljani, ki davke plačujejo in vojake v brambo cesarstva dajejo! Mi bomo tirjali od ministrov, da ne bodo dopustili zasramovati in skruniti tistega, kar je narodu naj svetejšega. Katoličani bomo volili v zборе katoliške može, ki bodo prašali, kako se spoštujejo svetinje 25 milijonov katoličanov.

Deržavni zbor se prične 10. sveč. —

Iz Ljubljane. Katehetiko v 4. bogoslovnem letu ima razlagati g. Jož. Klemenčič, metodiko pa učí gosp. Fr. Lesjak. — Na mesto g. Ir. Pajka pride na kranjsko gimnazijo iz Celja g. Mih. Žolgar za učitelja.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Fara Fužine (Weissenfels, ne Eisern, kakor v unkrat Laib.) je podeljena dosedanjemu oskerbniku g. And. Volcu. — G. Fr. Bogataj, duh. pom. v Kamniku, je prestopil v kapucinski red. G. Val. Šarabon gre z Rake v Ribnico za duh. pom. — Umerl je vis. čast. gosp. Ig. Holcapfel, dekan v Ribnici, 21. jan. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. J. Kla... Nepremagljivi sv. Oče! blagoslovite mene in moje za čas in večnost 1 sovr. — Po gosp. fajm. Mat. Tavčarji 5 gl. + 5 gl. + 2 gl. — Štiri osebe iz Šturije, ki se sv. Očetu v molitev priporočajo, 3 gld. 78 kr. (1 gld. v pap., drugo v sr.) — „Kar sem dobil pred 35 leti za spomin od svoje predrage matere, dam svojemu preljubemu Očetu Piju IX: 1 sovr. — Iz Loke: 1 gld. v sreb. Mati prosi sv. blagoslova sebi in svojima otročičema. — Neimen. 1 gld. Prosi blagosl. za srečno zadnjo uro. — 1 terdnj. = 2 gl. st. den. g. R-e. Prosim mi zlo potrebnega sv. apost. blagoslova. — G. P. Peterlin 1 gl. sr. st. d.

Za afrik. misijon. Iz Vogelj 3 gl. G. P. Peterlin 1 gold. sr. st. den.

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. ω.: „Popotovanje“ se je res nekoliko zakasnilo, pa gledali bomo, da se hitreje zdaj nadaljeva in dokonča. — G. I. Z-k: Prav dobro, hvala! — G. J. T. v Wab.: Š-t izročil in sicer ravno 300.